

böyle bir şey, asla trajik olamaz.”¹² Erdemli davranışın ceza göreceği, mutsuzluk vereceği, kötülükle sonuçlanacağı fikrinin pekiştirilmesi, çocuk edebiyatındaki tiplerin çocuk tarafından yanlış algılanmasına neden olacaktır. İyi karakterlerin, sırf erdemli davranışlarından ötürü acınacak duruma düşürülmeleri, çocuğun iç aleminde iyiye, doğruya ve adalete karşı olan güvenin sarsılmasına neden olacak, hep haksızların, kötülerin, canilerin kazandığını ve sevindiğini gören çocuk, kötülüğü, haksızlığı, adaletsizliği, yanlışlığı iyi bir şeymiş gibi algılayabilecektir. Locke’un bir cümlesini çocuk edebiyatına uyarlayacak olursak şöyle diyebiliriz: Çocuk edebiyatçısı, “Öğrencisini pratik gerçekleriyle yüzleştirmeli ve hiçbir insanı gerçekte olduğundan daha iyi ya da daha kötü, daha akıllı ya da daha aptal olarak görmemeyi öğretmelidir.”¹³

Çocukta soyut düşünme ve algılama gücü, on, onbir yaşlarında başlar. Belirli değerlerin verilmesinde bu hususun da göz önünde bulundurulması gerekir. Değerlerin somutlaştırılmasında, tiplerin önemli bir yeri vardır. Tipler adeta soyut kavram ve değerlerin cisimleştiği, görünüşe çıktığı, form kazandığı varlıklardır. Belirli değerlerin, belirli tiplere giydirilerek çocuklara sunulması, çocuğun somuta dayalı algılama biçimi açısından önemlidir. Bu değerler bu tiplerden soyulup çıkarıldığında, çocuk için bir takım anlaşılmaz ifadeler haline gelecektir “Çocuk muhakemeyi, yani iyi ve kötü arasındaki farkı ayırt etmeyi öğrenmeden,



ahlak ve sosyal ilişkiler hakkında fikir yürütemez. Dolayısıyla bu çağlarda çocuğa soyut kavramları ifade eden kelimeler kullanmaktan sakınılmalıdır. Aksi takdirde çocuk bu kelimelere yanlış anlamlar yükleyerek yanlış fikirlere sahip olabilir ve yazık ki, küçükken öğrenilenlerin yerine başkasını koymak çok güçtür.”¹⁴ Çocuğun zihninde bu değerlerin oluşabilmesi için, tiplere önemli görevler düşer. Bu konuda şu söylenebilir: Tipselleştirme, çocuk edebiyatında yalınlığı sağlayan en temel öğelerden biridir.

3.3. İçtenlik İlkesi: İçtenlik, kişinin kendi doğasını yansıtacak, kendi özünü ifşa edecek davranışlarda bulunmasıdır. Yalınlık ilkesini oluşturan öğelerden biri, belki de en önemlisi, içtenlik ilkesidir. Çocuk edebiyatçısı, çocuğa yapmacık bir dünya, sahte ve içtenlikten yoksun tipler sunmamalıdır. Çocuğu, kendi gerçekliğinden (çocukluğundan) kopararak yapmacık bir dünyaya, idealize edilmiş söz ve davranışların abartılı dünyasına sokmamalıdır. Bu, onun hayal gücünü kısıtlama anlamına gelmez. Olsa olsa, Dewey’in “doğayı izleme” kavramı ile ifade edilebilir. Doğayı izleme burada “yapmacıklığın” karşıt anlamı olarak kullanılmaktadır. “Doğayı izleme kavramının geniş ölçüde dışladığı yapmacıklık ise çocukları, ergin insanların ölçütlerine uymaya zorlama girişimidir.”¹⁵ Çocuğa büyüklerin davranışlarının giydirilmesi, onların sözlerinin söylenmesi, bu yapmacıklığı besleyen davranış tarzları olacaktır.